

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 528. Dum ex pluribus causis seu diversis debitis obstrictus est eidem creditori debitor, solveritque aliquid, quodnam illorum prius solutum censi debeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

de *jurejur.* n. 15. Covar. l. 6. Laym. l. c. n. 13. testantis de communi ex ea ratione, quod contractus ex conventionem legem accipiant. Limitante hoc ipsum cum Engels. h. t. n. 13. Reiff. n. 33. nimirum nisi augmentum vel diminutio esset nimis gravis, præsertim, si sit ultra duplum, ita ut in hoc casu ob diminutionem talem aliquid petere ultra numerum monetæ in pactum deductum possit creditor (uti etiam ob augmentum tale videtur posse petere debitor, ut numerus ille aliquantulum diminuatur) ex ea etiam ratione; quia verba contrahentium ad casus insolitos, de quibus tempore contractus verisimiliter cogitatum non est, cum rigore extendi non debent juxta *L. continuus. §. cum quis. ff. de V. O.* Verum hæc non nisi cum moderamine Judicis prudentis fieri debent. De cætero casu quo species monetæ in pactum deductæ omnino perisset, aut alia ratione haberi non posset, vel etiam reprobata esset, solutio fieri potest in alia moneta, ejusdem tamen æstimationis intrinsecæ & extrinsecæ. *Arg. c. olim. de censib. junctâ Gl. fin. ibid. Abb. l. c. n. 4. Laym. l. c. Gail. l. c. n. 7.*

4. Tertiò si nec certa species, aut eâ designatâ, nullus numerus certus monetæ in pactum deductus, sed præcisè de quantitate conventum. V. gr. ut pro agro empto solvantur centum floreni, & tempore solutionis faciendæ valor monetæ. V. g. florenorum illorum mutatus, tenetur debitor in ea specie monetæ, quæ tunc currit, & tunc constituit centum florenos, sive valor illorum tunc currentium florenorum respectu florenorum currentium tempore contractus auctus sive diminutus, solvere, tam damno quàm lucro pertinente ad debitorem; ita ut tantò pauciora corpora istius monetæ solvendo satisfaciatur, quando auctus est valor illorum; & tantò plura, quantò minus est valor, teneatur solvere. V. g. Si centum floreni tunc valeant, quantum antea valebant 95, sufficiat solvere 95. si tunc valeant 105, teneatur solvere 105, ita ferè Laym. l. c. num. 15. citatis Covar. l. c. n. 3. in fine. Carol. Molinæ. de *usu. contr.* q. 92. Molin. de *7. & 7. Tom. 2. d. 321. concl. 1.* Mynsing. cent. 4. obs. 1. Filine. in *moral.* qq. tr. 35. num. 490. Rebell. p. 2. l. 11. q. 15. *concl. ult.* & pro exemplo horum adducens: si 100. ducatos accepi mutuo hoc solam pacto, ut tantundem in proba moneta restituum; vel si quantitas debiti in pecunia expressa fuit, non ut in specie, sed ut in mensura, nimirum valentes eo tem-

pore tres florenos rhenenses; vel si species monetæ adjecta, non æstimationis, sed tantum demonstrationis gratiâ, nimirum quòd solutio fieri debeat in auro seu ducatis, probenturque hæc, non tam textu aliquo juris, quàm consuetudine Imperii, secundum quam, crescente monetarum valore extrinsecæ, debita pecuniaria solvantur minore numero, Qualiter Ferdinandus I. Imperator anno 1559. in Comitibus Augustæ florenum aureum rhenensem 18. paxius valentem sine illius mutatione intrinsecæ auxit tribus crucigeris, & potestatem dedit debitoribus eo valore auctiore solvere debita. Probatur tamen etiam ex ea ratione, quòd auctio & diminutio valoris; pecuniarum ideo decernitur, ut secundum eam mercationes & solutiones debitorum fiant. Porro extenduntur hæc ipsa, ut locum habeant in omni dispositione contractus, sententiæ, statuti pænalis, ultimæ voluntatis &c. Laym. l. c. *vers. ad verso secundo.* Limitantur è contra, ut idem *vers. verum tamen & seq.* ut non procedant, nullaque eorum habenda ratio in solvendis debitis antiquis primò, si auctio valoris extrinsecæ monetarum facta est non legitima potestatis, sed improba sæneratorum & camporum consuetudine, populo reliquo non consentiente. Secundo, si auctio constituta quidem lege publica, sed non stabili & perpetuò duratura. Laym. l. c. Covar. *cit. §. ante. concl. 6.* *Arg. L. 1. ff. de contr. empti.* ubi quòd pecunia publicam & perpetuam æstimationem habere debeat; ut si principis edicto vel populi consensu monetarum valor in duplum augeatur, quamdiu v. g. necessitas bellica durat, nullo modo antiqua debita juxta hunc valorem auctum solvi possint; cum principis statuentis & populi consentientis voluntas non fuerit aut esse potuerit, ut monetarum mutatio adeò notabilis & valde discrepans à valore intrinsecæ constituatur in præjudicium creditorum, quibus jus veterum obligationum quaesitum. Ut Anton. Faber. de *var. solut. debit. pecuniar. c. 4. n. 5.* Tertiò, si magna extrinsecæ valoris auctio proveniat ex intrinsecæ depravatione monetarum; tunc enim secundum receptissimam sententiam solutionem debitorum antiquorum faciendâ esse secundum intrinsecam bonitatem & valorem veterem, non attendendo ad illud valoris augmentum, asserit Laym. cum Faber. l. c. c. 6. Plures casus circa hanc monetæ mutationem, & qualiter in his solvendum, vide apud Laym. l. c. fusè hanc materiam tractantem.

CAPUT II.

De ordine, loco & tempore solvendi.

Quæst. 528. Dum ex pluribus causis seu diversis debitis obstrictus est eidem creditori debitor, solveritque aliquid, quodnam illorum prius solutum censeri debeat.

1. **R**esp. primò in potestate solventis est edicere, quodnam prius seu potius velit solutum. *L. 1. pr. ff. & L. 1. c. h. 2. Castrop. tr. 32. d. 1. p. 18. §. 5. n. 1. Lauterb. ad ff. h. 1. §. 33.* qui tamen addit, in eo casu adhuc liberum esse creditori ex illa causa seu pro illo debito extinguendo datum non acceptare, citatis pro hoc iisdem textibus & Bachov. ad *Trenl. vol. 2. d. 29. th. 3. lit. o.* cujus contrari-

um videtur tradere Castrop. l. c. dum ait, non ob stare, quòd solutio illud designatum non exhauriat; cum partita solutio ex voluntate debitoris fieri possit, & si creditor tali solutioni repugnet, & nolit eam accipere, depositione & oblatione facta, satisfaciatur, & solutum stet periculo creditoris. Pro quo citat. *L. solutus. ff. h. 1.* & Gregor. Lopez. Potestque hanc designationem debitor facere vel expressè nominando debitum, vel tacitè, non contradicendo designationi factæ à creditore. juxta *LL. cit. Castrop. l. c.*

2. Resp. secundò: Si debitor nihil de hoc expressit, sed solvit generaliter sine determinatione, liberum est creditori seu accipienti pro quo debito solutionem acceptam habere velit; modò tamen in hoc

hoc fungatur officio boni viri, constituendo seu habendo id solutum, quod ipse, si deberet, esset solutus. Pro ut utrumque dicitur expresse *cit. L. 1. ff. h. t.* ubi etiam additur ratio per ea verba: *acquisitum enim visum est, creditorem ita agere rem debitoris, ut suam ageret, adeoque intelligatur solutum & acceptum in illud debitum expungendum, quod magis gravat debitorem, eique magis odiosum.* Castrop. *l. c. n. 2.* citatis Gomes. *Tom. 2. de contract. c. 10. n. 8.* Menoch. *de arb. cent. 5. cas. 493. n. 1.* Molin. *rr. 2. d. 565.* item Lauterb. *loc. c. juxta L. 3. §. 97. ff. h. t.* V. g. Pro illo, pro quo interveniunt fidejussores & pignora, quod panam pecuniariam vel corporalem continet, vel sub infamia, vel ex causa judicari debetur. *cit. L. 5. §. 97. Carpz. L. 5. resp. 99. n. 20.* Lauterb. *loc. c. Castrop. l. c. n. 3.* ubi etiam, quod debitum illud gravio- rem causam contineat, cui major pena majoresque usurae incumbunt, item quod executionem paratam habet. Item quod nomine proprio, quam quod nomine alieno debetur. Item quod est absolutum praeter illud, quod est conditionatum vel in diem. Et si nullum debitum praegravet, sed omnia similia sint, pro antiquiore, quale dicit Castrop. *l. c. n. 4.* cum Molin. *l. c.* censeat, non comparatione contractus, sed ratione solutionis, nimirum cui terminus solutionis prius praefixus. Et si in antiquitate quoque & causa contractuum est paritas, pro proportione cuiuslibet debiti videatur solutum, ut Castrop. *l. c. n. 4.* Lauterb. citans *L. 8. ff. h. t.* quamvis ubi debitor majorem quantitatem pecuniae solvit, quam aliquod debitum efficiat, censeatur adhuc debitum magis onerosum ex toto, & reliquum pro debito proximè oneroso ex parte solutum, ut Reiffenst. *h. t. n. 43. cit. L. 5. §. 97.* vide de his pluribus. Muller. *ad Struv. h. t. ib. 74.* ubi etiam cum eodem, quod si una eademque res debeatur ex pluribus causis seu titulis, unà eademque solutione omnes hae obligationes tollantur juxta *L. 38. §. 44. h. t.*

Quest. 529. Dum unà cum capitali debentur usurae aliquot annorum, an haec potius seu prius solvenda quam capitale debitum.

Resp. Si hae usurae debitae sint & liquidae, id quod solutum, etiam si nihil de hoc expressum, prius in usuras, quam sortem seu debitum capitale solutum esse censendum est, & si quid reliquum, in sortem expungendam computandum. *L. 5. §. 2. §. 3. L. 48. ff. L. 1. c. h. t.* Carpz. *L. 1. resp. 103. §. p. 2. c. 29. def. 17.* Mev. *p. 2. decis. 211.* Lauterb. *§. 34.* Et non est in potestate debitoris prius capitale quam usuras solvere, licet debitum summae capitalis sit ei magis onerosum & odiosum; eò quod ex ea summa, non item ex usuris, de novo debeat usuras. *cit. L. 5.* Reiffenst. dicens communem.

Quest. 530. An prius solvenda debita certa quam incerta.

Resp. primò: supponendo tanquam certum, dum debita incerta (quo nomine hic non veniunt bona, de quibus non constat, an debeantur; in quo casu communiter ad nihil teneri eorum possessorem; cum in dubio melior sit conditio possidentis, cum communi tradit de Lugo *de 7. §. 7. d. 20. n. 1.* sed ea, quorum creditorem, etiam distinctè, ignoras ignorantia non superabili, vel etiam, ut aliqui, dum scitur quidem creditor, non potest tamen debitum ad eum mitti ob distantiam

aliudve impedimentum) dum sunt res, quas scis esse alienas, quia v. g. tibi commodatae, vel apud te depositae, nescis autem, à quo illas habeas, ex iis creditoribus tuis aliis certis solvendum non est; quia tantum solvendum ex rebus propriis, non ex alienis.

3. Resp. secundò: debita alia certa, quae non sunt bona aliena, dum omnibus creditoribus satis fieri nequit, aliis incertis preferenda sunt juxta sententiam, si non omnino communem, saltem communio- rem, quam tenent Sylv. *v. restitutio. §. 9. §. 1.* Cajet. *v. cod. c. 8.* Nav. *c. 17. n. 47.* Pet. Nav. *de rest. L. 4. c. fin.* Less. *L. 2. c. 15. du. 2.* Vasq. *de rest. c. 11. num. 9.* de Lugo, *l. c. n. 2.* Castrop. *rr. 32. d. 1. p. 18. §. 13. n. 14.* Laym. *L. 3. rr. 2. c. 11. n. 1. &c.* ex ea ratione, quae inter alias, quas videre est apud de Lugo ab eodem impugnatas, videtur probalior afferri à Castrop. Less. Vasq. nimirum quod creditoribus certis debeatur solutio ex Justitia commutativa, & sic ex jure naturali, non autem pauperibus aut aliis piis operibus (quibus eam faciendam in defectu creditorum habet communio) cum his solum debeatur ex legis humanae dispositione propter praesumptam creditorum incertorum voluntatem; cum etiam ex hac dispositione succedant quò ad solutionem recipiendam, non tamen quò ad jus, quod creditoribus illis incertis compete- bat. (cum aliis pauperes in judicio agere possent, ut sibi ea bona concederentur) ratio autem naturalis dicit, debitum ex Justitia preferendum debito legali. Quam rationem etiam difficilem dicat de Lugo ex eo, quod juxta communem, ut ait, *dd. sensum obligatio solvendi debita incerta non fit ex jure humano, sed ex jure naturae, pro quo remittit ad c. d. 6. §. 12. & ob alias rationes, quas vide apud illum hic d. 20. n. 3.* propter quas & quia nullum fundamentum faciendi discrimen seu praerelationem quò ad ordinem solvendi inter debita certa & incerta, & id ipsum probabilissimè docere. Molin. *T. 3. d. 760. num. 2.* Nihilominus *n. 5.* ait de Lugo. se nolle discedere à sententia communi, & tenere se, regulariter quidem preferenda esse certa debitis incertis, non tamen semper & in omni casu, quorum proinde ibi aliquos adducit.

3. Porro si debitor pro debitis incertis compositionem fecit cum Pontifice, eaque ei remissa, non poterit quantitatem illam, quae eis correspondet, ex suis bonis retinere, seu integrè sibi applicare absque eo, quod ex iis satisfacere teneatur creditoribus certis, sed tenetur ex iis sic donatis satisfacere illis; cum enim debeat satisfacere creditoribus certis ex bonis suis, undecunque ea habeat, habeatque dictam quantitatem in suis bonis, tenetur ex ea satisfacere non secus, ac si unus creditorum remisisset debitori suam partem, non potest eam sibi reservare, sed ea debet satisfacere reliquis creditoribus. Ac ita cum Molin. *cit. d. 760. n. 3.* tenent de Lugo *l. c. n. 11.* Castrop. *l. c. n. 5.* Idem dicendum esse de haerede defuncti debitoris, quod & ipse, dum ejusmodi remissionem incertorum debitorum defuncti petit & obtinet à Pontifice sub certa compositione, non possit ea sibi retinere, sed ex illis teneatur satisfacere reliquis defuncti debitoris creditoribus; eò quod cum ea conceduntur illi, non quatenus singularis persona est, sed quatenus defuncti haeres est, & ut illius partes agat, & in bonum augmentumque hereditatis, ac ita constituunt partem hereditatis; unde ex illa quaecunque debita solvenda. Ita in quam, tenent Molin. & Castrop. contrarium tenente de Lugo. *l. c. n. 22.* ex oppo-